

Integrationsarbete med ensamkommande flyktingbarn

- en kvalitativ studie av integrationsarbete med ensamkommande flyktingbarn baserad på intervjuer av personal på ett HVB-hem i Helsingborgs kommun.

Av

Erika Kalliokulju & Jane Stensson

LUNDS UNIVERSITET
Socialhögskolan

Kandidatuppsats SOPA63
HT 12

Handledare: Johan Cronehed

Abstract

Author: Erika Kalliokulju and Jane Stensson

Titel: Integration coaches work concerning asylum seeking children

Supervisor: Johan Cronehed

Assessorer:

The aim of this study is to examine how Helsingborg, a town in Sweden, works with integration of unaccompanied asylum seeking children regarding a temporary home for refugee children and how integration of children which have received asylum is performed. To get the information to this study we have interviewed six integration coaches who work with this. We asked them questions concerning integration and how they help children with their integration process. The answers were differentiated and all of them had their own opinion of what integration is. The majority of the answers mentioned school and safety as key ingredients to get those children to feel like a part of our society.

The staff told us that they had a good cooperation with the schools the children go to and also with voluntary organizations that sometimes take care of the children. In our analyses and result we used a systems theory and a social ecological systems theory to examine how these theories could be used to interpret the information we had gathered. The results showed that there are both positive and negative things with temporary homes that accept both children who are seeking asylum and children who have already been approved to a residence in Sweden.

Keywords: Integration, refugee children, asylum seeking children, integration work.

Tack

Vi vill tacka de personer på HVB hemmet I Helsingborgs kommun för ensamkommande flyktingbarn för att de ställde upp på våra intervjuer. Utan er hjälp hade det inte varit möjligt att genomföra denna studie. Vi vill även tacka vår handledare Johan Cronhed för hans insiktsfulla bidrag till denna uppsats.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	6
1.1 Bakgrund.....	6
1.2 Problemformulering.....	7
1.3 Syfte.....	8
1.4 Frågeställning.....	8
1.5 Tidigare forskning.....	8
1.6 Begrepp.....	10
2. Metod.....	11
2.1 Val av metod.....	11
2.2 Reliabilitet och validitet.....	12
2.3 Förförståelse.....	13
2.4 Trovärdighet och avgränsningar.....	13
2.5 Utformande av intervjuguide.....	14
2.6 Bearbetning och analys av intervjumaterial.....	15
2.7 Etiska överväganden.....	16
2.8 Arbetsfördelning.....	17
2.9 Litteratursökning.....	17
3. Teori.....	17
3.1 Val av teori.....	18
3.2 Systemteori.....	18
3.3 Socialekologiska systemperspektivet.....	20
4. Resultat och analys.....	21
4.1 Definition av begreppet integration.....	22
4.1.a Integrationsarbete.....	23
4.2 Skola.....	24
4.3 Samverkan kring fritid och aktiviteter.....	26
4.4 Trestegsmodellen.....	27
4.5 Trygghet och relationer.....	29
4.6 Genus.....	31
4.7 I väntan på ett beslut om uppehållstillstånd.....	33
4.8 Transitplatser.....	36

5. Sammanfattning och avslutande diskussion.....	37
6. Källförteckning.....	40
Billaga 1.....	43

1. Inledning

Migrationsverket har från och med den första januari 2012 till och med den sista september 2012 tagit emot 2490 asylansökningar från ensamkommande barn och ungdomar. Av dessa är 468 inte anvisade till en kommun och befinner sig i en ankomstkommun. Hittills har 1367 ensamkommande barn beviljats uppehållstillstånd i första instans i år, 2012, vilket innebär att 64 % av de hittills fattade besluten har lett till uppehållstillstånd i första instans (Migrationsverket 2012-10-18). De senaste veckorna har det varje dag skrivits om nya fall av eventuella utvisningar av flyktingbarn, vilket har skapat stora debatter i vårt land. Våra funderingar grundar sig i vad Sverige gör för de ensamkommande flyktingbarnen under tiden då det fortfarande inte tagits några beslut om deras framtid, hur Helsingborgs kommun arbetar för att hjälpa ensamkommande flyktingbarn att integreras i samhället under tiden de bor på ett HVB-hem (hem för vård och boende) och hur de arbetar med flyktingbarn som inte fått uppehållstillstånd. Blir tiden mellan deras ankomst och tiden fram till ett beslut tagits om deras framtid bara en lång väntan i hopp och förtvivlan?

1.1 Bakgrund

En frivillig och tvångsmässig folkvandring har pågått under de senaste två århundradena, vilket har berott på allt ifrån urbanisering, industrialisering, ekonomiska och ekologiska faktorer. Detta har lett till att miljontals människor bytt land. Frågor kring asylrätten och invandrarens rättigheter kan ses som avgörande faktorer för hur ett lands demokrati ser ut (Khadim, 2000 s 1).

Runt om i världen befinner sig människor på flykt, och i information från FN visar att under 2008 var det 42 miljoner människor som tvångsmässigt flyttade. Under 2008 gjordes mer än 16. 300 asylsökningar från ensamkommande flyktingbarn i 68 länder och av dessa gjordes 80 % i Europa. Flest asylsökningar gjordes i Storbritannien och där efter kom Sverige med 1510 ansökningar (Brunnberg et.al 2011 s 17).

Under det senaste decenniet har antalet asylsökande ensamkommande flyktingbarn i Sverige ökat. Det finns en majoritet bland sökande från vissa länder, där ibland Irak, Afghanistan och Somalia. Dessa länder har flest asylsökande barn i Sverige på grund av oroligheter i länderna. Av de ensamkommande flyktingbarnen som söker asyl är en majoritetsgrupp pojkar i åldrar mellan 15-17 år (SCB rapport). Mellan åren 2007 och 2009 ökade de asylsökande barnen från

2 % till 10 % och denna siffra förväntas fortsätta öka. Av de barn som får asyl i Sverige i form av uppehållstillstånd får 71 % av barnen de på grund av att de är skyddsbehövande, detta innebär att personerna flytt från krig, tortyr eller liknande förhållande (ibid). Det är kommunen, dit barnet anländer, som har ansvar för de ensamkommande flyktingbarnen och att de har någonstans att bo. För barn som är över 14 år är det vanligast att bli placerad på ett gruppboende. I en ankomstkommun kallas dessa boenden för transitboende och de är bemannade dygnet runt. Det är meningen att dessa boenden ska vara en kortsiktig lösning och att barnen bara ska bo där i cirka två till tre dygn, men i praktiken handlar de oftast om en längre tid. På anvisningskommunernas boende finns det oftast både transitplatser och platser för barn som redan fått uppehållstillstånd, så är fallet i Helsingborgs kommun (Fälldin & Strand 2010 s 99).

Integrationspolitiken innebär att politik generellt ska utformas efter samhällets etniska och kulturella mångfald och utifrån individens behov. De mål som finns kring integrationspolitiken är bland annat lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett vad du har för etnisk eller kulturell bakgrund. Ett annat mål är att Sverige ska uppnå en samhällsgemenskap för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund och att denna samhällsgemenskap ska skildra samhällets mångfald som grund. Vi ska samtidigt ha en samhällsutveckling som präglas av ömsesidig respekt för olikheter inom de gränser som följer av samhällets demokratiska värderingar och att alla ska kunna vara delaktiga och medansvariga för det (Socialstyrelsen 2008-123-10, 2008).

1.2. Problemformulering

När barn kommer ensamma till ett nytt land och dessutom har varit tvungna att fly från ett land de tidigare bott i är det viktigt att barnen tas upp av samhället på rätt sätt. Dessa barn har ibland förlorat hela sina familjer i krig eller andra traumatiska händelser och är därför i behov av trygghet. När barnen kommer som flyktingbarn till Sverige blir de placerade på ett transitboende till en början i den kommun som de anländer till för att sedan eventuellt flyttas till ett boende någonstans i Sverige där det finns en ledig plats för att ta emot ensamkommande flyktingbarn (Fälldin & Strand 2010 s 19). Detta arbete undersöker hur Helsingborg arbetar med att förbereda ensamkommande barn på att de möjligtvis inte ska få stanna i Sverige och hur de arbetar i kommunen med de barn som fått uppehållstillstånd för att få dem att fungera och känna sig som en del av vårt samhälle. Hur arbetar kommunerna

för att barnen ska integreras på bästa sätt? Vi har tagit kontakt med ett hem för ensamkommande flyktingbarn ett så kallat HVB-hem för att få information om hur de arbetar kring dessa frågor.

1.3 Syfte

Syftet med detta arbete är att ta reda på hur ett HVB-hem i Helsingborgs kommun arbetar med integration av ensamkommande flyktingbarn. Vi vill ta reda på hur de arbetar med de barn som fortfarande inte fått uppehållstillstånd och även hur de arbetar för att integrera de som blivit beviljade detta med hjälp av integrationscoachernas återberättande.

1.4 Frågeställning

- På vilket sätt integreras ensamkommande flyktingbarn under den tid då de fortfarande inte fått ett fastställt beslut om sin framtid?

- Hur arbetar Helsingborgs kommun med integration av ensamkommande flyktingbarn som fått uppehållstillstånd?

1.5 Tidigare forskning

I detta avsnitt kommer vi att ta upp tidigare forskning som behandlat vårt ämnesområde genom att ge en komprimerad sammanfattning av studier som vi anser gränsar till vårt val av ämne och som tillför viktig information inom området. Ämnet ensamkommande flyktingbarn är något som det inte forskas mycket kring eller skrivits mycket om i Sverige. Då vi valt att fokusera på en svensk kommun har det varit viktigt för oss att ta reda på vad som gjorts och skrivits inom detta område i Sverige tidigare. Vi har valt ut ett antal studier som gjorts i Sverige men även valt att ta in studier som gjorts utomlands på grund av bristen av svenska studier och forskning på området.

Studien som gjorts av Höjer och Magnusson (2008) *Från asylhem till eget hem, ensamkommande asylsökande barn i Östersund*, är en utvärdering som är baserad på intervjuer och samtal med barn och en så kallad fokusgrupp av gode män och särskilt förordnade vårdnadshavare till dessa barn. Syftet var att undersöka om mottagandet av ensamkommande barn i Östersund fungerade på det sättet som det avsågs att göra och

samtidigt synliggöra eventuella brister och förbättringsområden. Resultatet av studien visade att verksamheten fungerade bra i vissa avseenden, men att det även fanns vissa delar av verksamheten som var i behov av förändring och utveckling. Genom studien kom forskarna fram till ett resultat som pekade åt att HVB hem inte är den optimala boendelösningen för ensamkommande barn (Höjer, Magnusson 2008).

Marie Hessles (2009) avhandling *Ensamkommande men inte ensamma* är studie där hon gjorde en tioårs uppföljning av ensamkommande barns livsvillkor och erfarenheter som unga vuxna i Sverige. Hessles syfte var att ta reda på hur ensamkommande asylsökande barn hanterar nya utmaningar och nya livsvillkor efter att de fått reda på att de fått permanent uppehållstillstånd i Sverige. Hon ville också ta reda på vilka livsvillkor dessa barn haft i sitt ursprungsland och varför dessa barn flytt till Sverige. Studien gjordes genom datainsamlingar som genomförts vid två tidpunkter, den första 1996-1997, som innefattade intervjuer av 100 ensamkommande barn i åldrar mellan 4-18 år och vid den andra tidpunkten 2007-2008 gjordes en tioårsuppföljning med 20 av de 68 ungdomarna som fanns kvar i Sverige. Resultatet från studien visade att många av dessa barn, som vid andra intervjutillfället blivit unga vuxna, levde ett bra liv och hade etablerats i det svenska samhället. Många hade sökt upp släktingar som hade kommit till att bli en betydelsefull del av deras liv. De barn som inte hade någon släkt som de kunde knyta an till försökte bilda andra nätverk och detta tyckts ha bidragit till att de blivit väl socialiserade i det svenska samhället (Hessle 2009).

I Skottland har Hopkins och Hill (2010) gjort en studie av ensamkommande asylsökande barn och ungdomar *The needs and strenghts of un-accompanied asylum-seeking children and yjung people in Scotland*. Hopkins och Hill ville undersöka vilka olika behov som finns då man kommer till ett nytt land. De undersökte de etiska aspekterna som finns kring dessa barn och unga och 31 barn i åldrarna 16-17 år intervjuades i mellan 15-40 minuter. Syftet med studien var att ta reda på vilka olika tjänster som fanns tillgängliga för ensamkommande asylsökande barn och unga och att ta reda på styrkor och svagheter i dessa tjänsters utformning. På detta sätt kunde de undersöka hur myndigheterna kunde arbeta för att kunna erbjuda tjänster som kunde stödja flyktingbarnen till att leva på ett sätt som garanterade dem välbefinnande. De som visade sig vara de viktigaste behoven som behövde uppfyllas var praktiska tjänster som boende, information och juridisktstöd (Hopkins & Hill 2010).

Mathias Albert (2002) har i artikeln *Governance and democracy in European systems: on systems theory and European integration* analyserat och sammanfört europeisk integration med en modern systemteori av samhället. I artikeln redogör Albert för processer som är relevanta i samband med utvecklingen av den europeiska integrationen inspirerad av en modern systemteori i samhället.

1.6 Begrepp

Ensamkommande flyktingbarn:

En flykting som är under 18 år och som vid ankomst till Sverige anländer utan vårdnadshavare eller annan vuxen person och som kommer till Sverige för att söka asyl/uppehållstillstånd.

Att vara flykting innebär att man har flytt från sitt ursprungsland av välgrundad fruktan för förföljelse, på grund av etnicitet, religion, nationalitet eller av politisk åsikt och därför inte kan återvända till sitt ursprungsland (SkI; ett gemensamt ansvar för ensamkommande barn och ungdomar april 2012).

Asylsökande barn:

En person som ansökt om asyl i ett land men ännu inte fått ett lagakraftvunnet beslut av vederbörande myndighet (Brunnberg et.al 2011 s 16).

Integration:

Detta är ett inte helt oproblematiskt begrepp eftersom det kan ha olika innebörd beroende på sammanhang. Begreppet har kommit att förknippas med frågan om delaktighet i samhällsgemenskapen för kulturella och etniska minoriteter, framförallt för utrikesfödda och deras barn (Westin 1999).

Integrationscoach:

Detta begrepp är något som personalen på HVB-hemmet vi intervjuat använder. Personalen är anställda som integrationscoacher och definierar detta begrepp på olika sätt. Att vara integrationscoach enligt dem innebär att man hjälper de ungdomar som bor på HVB-hemmet att integreras i samhället genom vägledning och coaching.

2. Metod

I detta avsnitt kommer vi att presentera vårt val av metod för att utföra studien samt hur vi gått till väga i uppsatsarbete då vi implementerat denna metod på vårt undersökningsområde. Vi kommer diskutera vårt val av metod, vilka för och nackdelar som finns med metoden och vad som är reliabiliteten och validiteten i metoden. Vi kommer att presentera en förförståelse kring ämnet integration och ensamkommande flyktingbarn och de avgränsningar vi gjort under arbetets gång. Därefter kommer en sammanfattad presentation ges av hur intervjuarbete har utförts.

2.1 Val av metod

Till den här studien har vi valt att använda oss av den kvalitativa metoden som har bestått av semistrukturerade intervjuer för att samla in materialet. Vi valde att använda oss av den kvalitativa metoden då denna metod inriktar sig på att få fram ord och sammanhang istället för siffror som eventuellt hade blivit resultatet om vi använt den kvantitativa metoden. Vi ville använda oss av tolkningar som människor gör och ansåg därför att de blev mest naturligt att göra djupgående intervjuer (Bryman 2011 s 341). För att ta reda på vad personalen som arbetar med ensamkommande flyktingbarn anser om detta ur ett integrationsperspektiv och hur de arbetade med detta område var vi av uppfattningen att en kvalitativ metod i form av semistrukturerade intervjuer skulle ge mest information. Vi ansåg att detta även skulle ge intervjupersonerna en chans till att öppna sig mer om det skulle behövas och där med möjligheten till att gå mer in på djupet och på så sätt göra sig fri från de strukturerade frågorna som vi hade (May, 2001). Denna möjlighet fanns inte om vi gjort en kvantitativ metod studie i form av enkäter och liknande. Hade vi valt att endast använda oss av strukturerade intervjuer hade de kunnat medföra att vi hade missat viktiga synpunkter (ibid). För att öka anpassningsbarheten använde vi oss av en intervjuguide som stöd för våra intervjuer där det fanns utrymme till följdfrågor samt ett större djup om det behövdes (se bilaga 1). Att inte strukturera upp hela intervjun redan i förväg var en fördel då vi kunde få tillgång till material som vi inte hade fått ta del av om vi endast hade använt oss till våra förberedda frågor och inte kunnat ställa följdfrågor.

Enligt Bryman (2001 s 344) är den kvalitativa metoden mer mångtydig än den kvantitativa metoden. Fördelarna med detta val av metod anser vi är att vi får deltagarnas egna uppfattningar till skillnad från den kvantitativa metoden där det blir författarens uppgift att

tolka resultatet. Detta leder också till rikare och fylligare data (Bryman 2011 s 371). Bristerna i valet av den kvalitativa metoden ur vårt perspektiv blir att samhällssituationen påverkar resultatet. Det vill säga att det är förändringsbart över tid då vår flyktingpolitik kan förändras och förnyas. Vi kommer att ge en inblick i hur det ser ut i dagsläget och inte hur det kommer att se ut eller har sett ut. På så sätt blir resultatet inte bestående i framtiden. Detsamma gäller svaren vi får från de personer vi intervjuar. En brist i valet av kodning är att man eventuellt tappar en del av materialet på vägen till det färdiga resultatet (Bryman 2011 s 526).

2.2 Reliabilitet och validitet.

Vid samtliga intervjuer utom tre har båda författarna till studien varit delaktiga för att öka balansen i intervjun. Båda författarna har hjälpts åt med att hålla intervjuerna tillsammans. I anknytning till att vi har utfört intervjun har vi transkriberat vissa delar av intervjun samma dag för öka reliabiliteten. Orsaken till varför vi inte transkriberade hela intervjun under samma dag var att det tog lång tid att transkribera och det gjorde att vi inte hann med det under samma dag som intervjun gjordes. Kvale och Brinkmann (2009 s 196) skriver att det insamlade intervjumaterialet gör en trött och stressad, detta är något som vi själva har märkt av under denna del. Den utarbetade transkriberingen gjorde att vi senare använde oss av det insamlade material till att koda materialet. Att garantera att forskningen i högsta grad har reliabilitet som yrkar på att studien kan återges (May, 2001). Skulle vi göra om studien kan vi inte med säkerhet säga att vi skulle få samma svar från intervjupersonerna att de är enhetliga och det kan bero på att det är en annan tidpunkt eller om det var någon annan som gjorde intervjun. Det kan även bero på hur vi har ställt frågorna samt hur vi författares betydelse har som intervjuare och det kan i sin tur inverka på resultatet hur det kunde ha sett ut om studien hade återgetts. Vårt tillvägagångssätt gör det möjligt att upprepa studien då vi utformat en intervjuguide som går att återanvändas, det finns dock ett generaliseringsproblem då detta är en liten studie med få intervjuer gjorda en så kallad fallstudie. Detta innebär att vårt resultat enbart skildrar den plats och personal vi intervjuat och inte är en generell bild av hur integrationsarbete fungerar i Sverige.

Validitet pratas det om i den kvantitativa undersökningen för att se om resultatet är sant och aktuellt (May, 2001). För att se om det är sant så skall resultatet mäta det som är avsett att mäta (Kvale & Brinkmann, 2009). I den kvalitativa studien blir det mer komplicerat att resonera om något är sant eller giltigt, hur troligheten ser ut. För att öka validiteten så kan den

intervjuade personen få läsa en utskrift av den gjorda studien för att rätta till missuppfattningar samt tydliggöra (ibid). Detta är något som vi inte har gjort då vi har haft ett schema att passa oss till och tiden har därmed inte räckt till. För att öka validiteten har vi varit tydliga med vårt syfte med studien till våra intervjupersoner. Då svaren på våra frågor som vi har ställt till intervjupersonerna hör ihop med syftet vi haft till vår studie.

2.3 Förförståelse

Vår förförståelse för detta ämne är att vi har uppmärksammat att de omdiskuterats i sociala medier och att det är ett område som alltid skapar debatt på ett eller annat sätt. Just nu går det inte en dag utan att vi läst eller sett nya fall av missförhållanden av flyktingar i media. Förutom detta så har en av oss författare alltid haft detta som en hjärtefråga. Vi har valt just att precisera oss till denna fråga eftersom att de är något som vi inte har så stor förförståelse inom detta gör att de känns intressant att ta reda på information och fördjupa oss i området. Vi har en del förkunskap om invandringspolitik i sig och vill genom detta arbete få en fördjupad kunskap om just ensamkommande flyktingbarn och den situation de befinner sig i.

2.4 Trovärdighet och avgränsningar

Under arbetets gång har vi försökt att ha trovärdigheten i åtanke hela tiden. Vi har analyserat och reflekterat över oss själva och våra åsikter och tankar kring arbetet för att de inte skulle färga vårt resultat. När vi var färdiga med vår uppsats lade vi tid på att se över vårt material för att säkerställa att vi inte hade varit nyanserade i de vi skrivit. Vi strävade efter att vår uppsats skulle spegla verkligheten och vara baserad på objektivitet. Svårigheten med intervjuer och trovärdighetsbegreppet är att både den som intervjuar och blir intervjuad ska förmedla och uppfatta saker på de sätt de var tänkt att förmedlas på. Detta är något som kan påverkas under intervjun om till exempel intervjupersonen skulle säga emot sig själv eller ge ett otydligt svar. Genom valet av denna metod finns en chans att få svaren förtydligade och ställa motfrågor tillskillnad från om vi skulle lämnat ut en enkät (Winther et. al 2000, s 122-123).

Utifrån studiens omfattning har vi inte haft möjlighet att sammanställa hur man arbetar från län till län på grund av begränsad arbetstid och resurser, därför valde vi Helsingborgs kommun som undersökningsområde. Vi valde att avgränsa oss till att använda information som vi kunde inhämta ifrån sakkunniga personer inom området. Detta är personer som jobbar

med ensamkommande flyktingbarn och integrationsarbete. Det är personer som är insatta i ämnet och som kände sig lämpliga till att kunna svara på de frågor som vi hade för att få en sanningsenlig bild av hur deras arbete fungerar i praktiken. Med hjälp av en kommunanställd i Helsingborgs kommun kom vi kontakt med ett HVB-hem för ensamkommande flyktingbarn i Helsingborgs kommun. Vi har delvis använt oss av ett strategiskt urval som baserades på sakkunnighet samt tillgänglighet från personalens sida (May 2001 s 121). Vi valde att fokusera på Helsingborgs kommun samt ett HVB-hem eftersom vi ville kunna se tydliga ramar för hur man arbetar. Vi ansåg att det blev mer konkret om man valde att avgränsa sig till en kommun eftersom arbetsätten kan se olika ut i Sverige från kommun till kommun. Genom att avgränsa arbetet till ett HVB-hem kunde vi fokusera på att göra ett fåtal intervjuer med högre kvalité, istället för att göra flera intervjuer och då med sämre kvalitet. Det har varit till fördel för oss att ha färre antal intervjuer då det har hjälpt oss att hitta likheter och avvikelser.

2.5 Utformade av intervjuguide

Alan Bryman (2011) nämner i *Samhällsvetenskapliga metoder* om utformande av intervjuer att en intervjuguide görs genom att fokusera på ett antal frågor och teman. När vi gjorde intervjuguiden fokuserade vi på vad vi tidigare hade diskuterat om vad vi ville få ut för information av de personer som vi skulle intervjua. I intervjuguiden är det centrala temat hur intervju personerna arbetar med att integrera ensamkommande flyktingbarn. Vi har tagit hjälp av intervjuguiden som en vägledning och ett redskap vid intervjuerna (ibid).

Bryman (2011) tar upp att den som intervjuar ska tänka på språket och att språket ska anpassas till de personerna som ska intervjua. Detta på grund av att vi som intervjuar inte ska använda oss av ett språk som vi inte kan hantera och dels för att den som intervjua inte ska känna sig illa till mods om de eventuellt inte förstår en fråga. Vi övade på att intervjua varandra samt försökte förbereda en del följdfrågor som kunde tänkas vara användbara. Vi inledde intervjuerna med bakgrundsfrågor då vi tyckte detta var ett bra sätt att inleda samtalet. Därefter gick vi vidare med hjälp utav intervjuguiden där vi bad intervju personerna att beskriva hur de själva skulle förklara ordet integration för att sedan med hjälp av detta naturligt komma in på frågor kring deras arbetssätt och hur de arbetar med just integration. Vi hade sammanlagt skrivit ner ca tio frågor som vi fick ställt på ett eller annat sätt. Dessa var öppna frågor som gav de intervjuade chans att tänka efter och svara på ett sätt de själva tyckte var rätt (se bilaga 1).

Det HVB hemmet vi kontaktade i Helsingborgs kommun valde att ställa upp på våra intervjuer. Det finns tio anställda på detta HVB hem, men vi kunde bara få tillgång till att intervjua sex av de anställda. Detta eftersom att de andra fyra inte var anträffbara inom en rimlig tid. Vi valde att utföra intervjuerna på deras arbetsplats eftersom vi ansåg att det blev en naturlig plats för de intervjuade och på så sätt minskade risken för att de skulle känna sig obekväma under intervjun. Vi intervjuade de anställda en och en, och ansikte mot ansikte, och vi båda deltog vid intervjuerna. Vi spelade in våra intervjuer med hjälp av en diktafon så att vi sedan kunde analysera materialet så noggrant som möjligt för att uppnå bästa resultat. Vid de första fyra intervjuerna som vi hade, som var uppdelade på två tillfällen var själva intervjurummet inte det optimala då det inte fanns möjlighet att stänga någon dörr, utan de fanns bara ett skynke att dra för, dessutom var personalens pausrum på andra sidan skynket vilket resulterade i att det förekom en del ljud som kunde uppfattas som störande särskilt då vi skulle transkribera materialet från diktafonen. Vid de andra intervjutillfällena satt vi i ett rum som fungerade mycket bättre. Rummet hade en dörr som vi kunde stänga och detta bidrog till en lugn miljö.

2.6 Bearbetning och analys av intervjumaterial

Våra sex intervjuer gjordes med hjälp utav en diktafon där vi efter transkriberade intervjuerna, som det tidigare nämnts så delades transkriberingen upp. Under realibilitetsprocessen använde en av oss diktafonen eftersom vi med hjälp kunde sakta ner ljudet så vi på bättre sätt kunde tyda allt som sades. Medan den andra av oss använde sig av ett program som heter Inqscribe som underlättade på samma sätt då vi kunde lyssna på ljudfilen och på samma gång skriva i programmet. Detta program hittade vi genom en vän som tipsade om detta program för att underlätta transkriberingen. Diktafonen och programmet Inqscribe gjorde det lättare för att lotsa oss fram och tillbaka i intervjuerna. Vi transkriberade ord för ord eftersom att vi inte ville gå miste av något av materialet. När vi har använt oss av citat i analysen har vi tagit bort störande ljud och pauser samt att språket att korrigerats för att bli mer korrekt, men utan att innehållet av intervjun förändrats. Efter att vi transkriberat allt material så fortsatte vi med att koda intervjuerna.

Jönson (2010) tar upp att kodning görs efter att empirin har samlats in. Vi har sammanställt det insamlade materialet för att lyfta fram de mönster som kan utläsas med hjälp utav

kodningen. Genom att koda materialet så analyseras det och tolkas (ibid). Kodning kan se olika ut och betyder inte att det görs på ett visst sätt, vi valde att koda på ett sätt som vi anser hjälpte oss i vårt skrivande med olika underkategorier som förenklade det för oss att se över vårt material (ibid). Vi började först med att koda begreppet integration för att sedan lyfta fram de mönster som tydliggjordes vid kodningen då vi kunde utläsa ett antal teman. Under tiden som vi gjorde kodningen kunde vi utläsa fler teman som vi först inte hade sett men som kom fram under bearbetningen av kodningen. Utifrån de olika teman vi kunde utläsa i kodningen så använde vi oss utav färgpennor för att strukturera upp det. För att få ett så bra resultat som möjligt i kodningen hade vi gärna kodat ett antal fler gånger än vad vi gjorde med tiden fanns inte till detta. Jönson (2010) skriver att kodningen till en mindre uppsats inte har det tidsutrymmet till att koda materialet flera gånger.

2.7 Etiska övervägande

För att ha möjlighet att skapa och utöva forskning för en enskild person samt samhällets utveckling har det införts ett forskningskrav (Vetenskapsrådet 2009). Forskningskravet kan vid vissa tillfällen händelsevis komma i osämja eller tvist mot ett individkrav som står på den enskilda personens sida och komma att fungera som ett försvar om deras hälsa skulle utsättas för fara (ibid).

Bryman (2011) skriver i *Samhällsvetenskapliga metoder* om de fyra olika individkraven som vi har tagit hänsyn till under studiens gång då vi har gjort de sex intervjuerna.

Konfidentialitetskravet innebär att vi garanterar intervjupersonerna att de kommer aidentifieras samt att materialet som samlas in under intervjuerna endast kommer att användas till studien och inte till något annat än till den aktuella studien. Samtyckeskravet tar upp vikten om att få ett samtycke från de intervjuade personerna (ibid). Informationskravet betyder att vi har varit tydliga med att informera studiens syfte, vilket vi gjorde genom att informera dem i början av intervjun om vår studie samt vilket i syfte vi kommer att utföra vår studie. Konfidentialitetskravet har vi gjort genom att aidentifiera intervju personerna i studien. Nyttjandekravet har vi uppnått genom att meddela intervjupersonerna att det insamlade materialet endast ska användas för denna studie och ingen annan. Samtyckeskravet har vi använt oss av genom att vara tydliga om att intervjun som intervjupersonerna deltar i är frivillig, samt att vi meddelat att de har kunnat avbryta intervjun om de har känt sig i obekväma i situationen eller liknande.

Även om ämnet ses som väldigt etiskt laddat valde vi att inte blanda in utsatta grupper så som de ensamkommande barnen i fråga utan vi valde att inhämta informationen från professionella som arbetar inom detta område (Brunnberg et. al 2011 s 75). Vi gjorde inga intervjuer med barn eller unga på grund av etiska övervägande, då vi ansåg att vi inte har tillräckligt med kunskap kring ämnet för att kunna hantera de känslor och reaktioner som kan uppstå vid en fördjupning i ämnet och vill inte utsätta barn för något obehag genom att diskutera dessa frågor.

2.8 Arbetsfördelning

Vi valde att skriva vår uppsats tillsammans delvis för att vi tycker att vårt samarbete har fungerat tidigare samt sett att vi har samma arbetsmoral och sätt att arbeta på. Men också för att vi hade närliggande tankar och idéer om vad vi ville skriva uppsatsen om. Vi har arbetat tillsammans för att få ett så enhetligt resultat som möjligt och för att undvika skillnader i den språkliga uppbyggnaden. Vid vissa tillfällen har vi arbetat enskilt men då endast i syfte att inhämta information och material till det fortsatta skrivandet samt transkribering och korrigerings. Under intervjuernas gång delade vi upp intervjuerna på grund av att orsaker som vi inte kunde påverka. Därför gjorde vi de tre första intervjuerna tillsammans och därefter gjorde en av författarna två intervjuer och den andra författaren gjorde en. Detta anser vi var en bra erfarenhet då vi fick testa på att hålla i en intervju på egen hand.

2.9 Litteratursökning

För att få tag på material till vår uppsats har vi använt databaserna Libris och Summon, vilka vi fått tillgång till genom Lunds Universitet biblioteks databaser. De sökord som vi har använt oss är; transitboende, integrationscoach, integrationsprojekt, integration, ensamkommande barn, flykting och flyktingbarn. När vi sökt material kring de teorier vi använt oss av i vår analys har vi använt oss av följande nyckelord: System teori, systems theory, sociekoologiska systemperspektiv och systemteori familjer.

3. Teori

I detta avsnitt kommer vi att presentera vårt val av teorier till uppsatsen. I avsnittet kommer det också presenteras en mer detaljerad och djupgående förklaring kring de teorier vi använt i uppsatsen. Detta för att läsaren ska få en förförståelse kring teorierna vilket förenklar i de

senare avsnitten kring analys och empiri där vi använder begreppen.

3.1 Val av teori

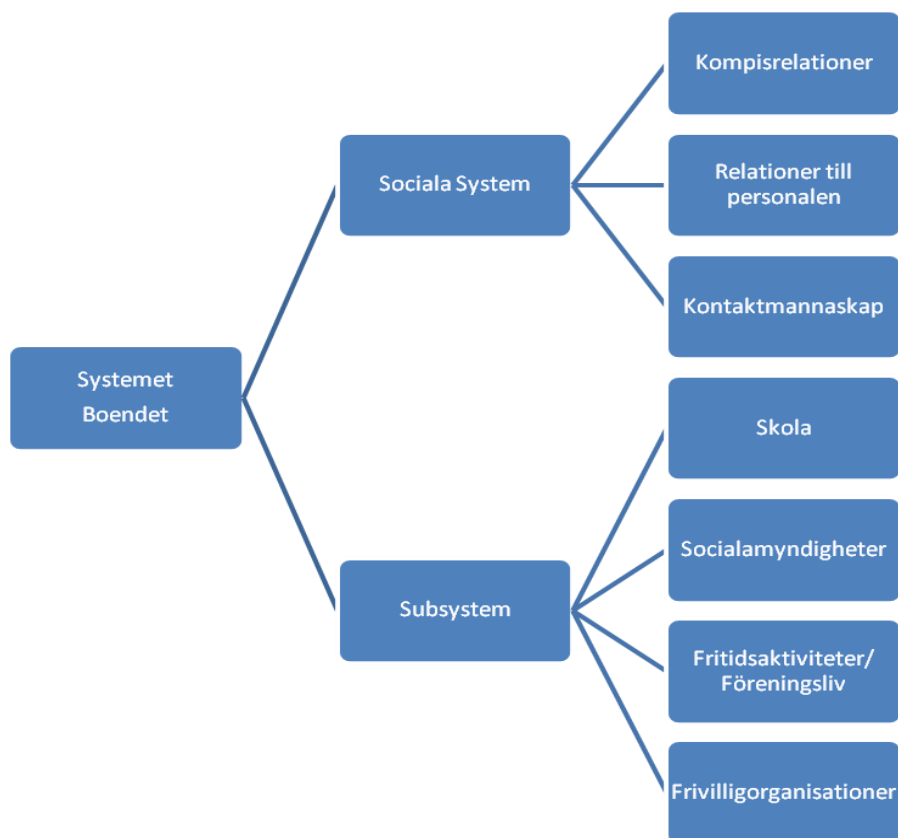
Vi har valt att använda oss av systemteorin i denna studie. Det systemteoretiska perspektivet fokuserar på individer som en del av ett system och hur dessa samarbetar med varandra och andra system på ett komplext sätt. Detta sätt att tänka på kan appliceras på grupper, familjesystem och även på samhällets uppbyggnad. Vi kommer i detta fall fokusera på samhället och kommuner som ett system och se ensamkommande flyktingbarn som en form av subsystem. På så sätt kommer vi kunna se svagheter och styrkor i det sätt man arbetar med ensamkommande flyktingbarn (Payne 2005 s 142-150). Den generella systemteorin formulerades inte ursprungligen för att förklara sociala system, utan denna teori försöker förklara att ett system är en helhet som fungerar genom ett ömsesidigt beroende som finns mellan delarna och hur detta går till i till exempel ett socialt system. Man arbetar utifrån ett hierarkiskt system och kan se det som att vissa delar har mer betydelse än andra. En variant inom samma perspektiv är det ekosystemiska synsättet. Detta synsätt ser människan som en social varelse som är beroende av sin sociala omgivning. Vi har valt att använda oss av både den generella systemteorin och det socialekologiska systemperspektivet för att fördjupa oss i vår problemformulering. Vi vill att vår studie ska innefatta både en helhetsbild av HVB-hemmet och dess komponenter som den generella systemteorin bidrar med samtidigt som vi velat analysera individen i systemet för att få en djupare bild av integrationsarbetet och detta har vi kunnat göra med hjälp av det socialekologiska systemperspektivet. De båda teorierna kompletterar därför varandra i vårt syfte med studien (Klefbeck & Ogden 2007 s 93-106).

3.2 Systemteori

Systemteorin är ett samlingsbegrepp som omfattar olika teorier som skiljer sig åt, teorin omfattar bland annat generell systemteori, cybernetik och ekologisk teori. Det centrala hos systemteorin vilket är det som vi valt att fokusera på är olika idéer som kan uppstå och utvecklas genom att se på ett fenomen ur ett perspektiv. Systemteorin ger inga rätta eller falska svar utan bidrar istället till associationer och reflektioner som kan vara en hjälp till att se olika djup i områden och fenomen (Schjöldt & Egeland 1994 s 45-46). Grunden i systemteorin är att förklara olika system. System kan definieras på olika sätt, till exempel kan en familj kan utgöra ett system, ett par kan utgöra ett system och ett samhälle kan utgöra ett annat system. Det enda som krävs för att något ska definieras som ett system är egentligen en

känsla av tillhörighet inom just detta system. Men i detta fall ser vi inte systemet som en isolerad enhet, utan har istället valt att lägga fokus på svårigheten att lämna ett system för ett annat och hur en person med hjälp av integration ska kunna bli en del av ett nytt system. Varje system innefattar också något som kallas för subsystem, vilket definieras på så sätt att subsystemen har en annan relation eller interaktion till varandra än resten av systemet. Ser vi exempelvis detta utifrån en familj skulle makarna vara ett subsystem och syskon vara ett annat (Schjöldt & Egeland 1994 s 49-51).

Som ensamkommande flyktingbarn har dessa barn lämnat ett system i form av sin familj eller det som tidigare kan definierats som ett system i de land de flytt ifrån. På så sätt är man ett eget system som bara består av en själv. När dessa barn kommit till Sverige och blivit placerad på ett HVB hem för ensamkommande flyktingbarn kan detta komma att bli det nya systemet som de tillhör. Vi har valt att förklara systemteorin utifrån en situation där vi ser ensamkommande flyktingbarn som en del av detta system och där personal och de andra boendena är en del av ens ”nya” system. Men vi har också valt att utforska detta ur ett perspektiv, där vi ser samhället som systemet, och HVB hemmet som ett subsystem som jobbar för att de ensamkommande barnen ska känna sig som en del av samhällssystemet. Vi har i *figur 1, systemteorin, illustrerat hur detta system kan se ut för ett av barnen som vi träffade på HVB-hemmet där vi gjorde studien, utifrån den bild vi fått utmålade från personalen på hemmet. I detta system visas hur boendet är det huvudsakliga systemet som annars brukar liknas med familjen och att subsystemen består av skola, föreningsliv och sociala nätverk som exempelvis en godman eller socialsekreterare. I det sociala systemet visas relationerna mellan de boende ungdomarna och relationen till kontaktmannaskapets utformning.

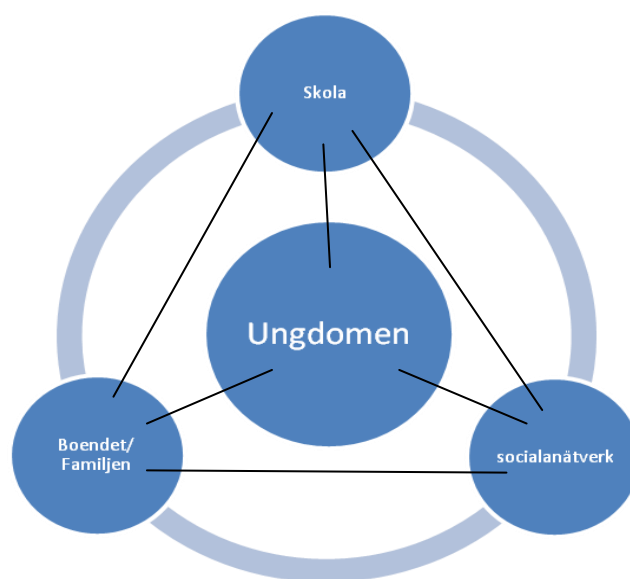

* Figur 1, systemteori.

3.3 Socialekologiska systemperspektivet

Den ekologiska systemteorin bygger på den generella systemteorin. Denna teori ger en möjlighet att utforska ett barns tillvaro utifrån en helhet. En analys kan då göras som inte bara har i åtanke det systemet som barnet själv ingår i utan även hur dessa system påverkar varandra. På detta sätt kan det också analyseras vad som påverkar ett barn indirekt. Det system som ett barn ingår i kan delas in i olika nivåer. Den första nivån kallas mikrosystem. I dessa system ingår relationer och vanligtvis är det familjen som är ett barns huvudsakliga mikrosystem. Med hjälp av nätverksforskning vet vi att de relationer som finns mellan delarna av mikrosystemet påverkar ett barns utveckling. Det system som kan analysera dessa relationer och nätverk kallas mesosystem. I detta system används nätverksmetodik, vilket innebär att man ser olika problem hos ett barn som ett resultat av att de olika delarna av systemet inte harmonierar med varandra. Detta kan bero på att ett barn möter olika åsikter i skolan och hemmet. Nästa system kallas för exosystem. Detta är de system som barnet inte ingår i själv men ändå kan påverkas av. I detta fall kan det exempelvis vara relationer till personalen på boendet. Det finns även system som kallas för makrosystemet, dessa innefattar

samhället och dess värderingar (Keefbeck & Ogden 2007 s 64-66). För att illustrera hur samverkan mellan de olika nätverken och komponenterna kan se ut har vi gjort en figur se nedan (*Figur 2, socialekologiska systemperspektivet) den påvisar hur de olika komponenterna kring ungdomarna samarbetar för att det ska fungera friktionsfritt i ungdomens sociala nätverk på bästa sätt. I de ensamkommande barnens liv har systemet innan flykten varit lika som för alla andra barn men en tyngd på de mikro-och mesonivå, men under själva flykten kan detta ha skett ett sammanbrott mellan dessa nivåer på grund av händelser på exo- och makronivån. Detta gör att en global och samhällsnivå snabbt trätt in i barnets liv. Detta på grund av flykten till ett annat land som gör att man ställs inför en situation där man blir medveten om sina rättigheter som barn. Vilka erfarenheter barnet eller den unge har med sig har betydelse för hur den nya miljön mottags och accepteras av barnet (Brunnberg et. al 2011 s 22-24).

* Figur 2, socialekologiska systemperspektivet

4. Resultat och Analys

I detta avsnitt kommer vi att presentera resultatet av vår studie och en analys av de material vi fått fram igenom intervjuer med personal från ett HVB-hem för ensamkommande flyktingbarn. För att besvara vår frågeställning om hur ensamkommande flyktingbarn integreras och vår problemformulering som handlar om utsattheten i att fly ensam till ett nytt land har vi med hjälp av de intervjumaterial vi fått fram delat in kommande text i kategorier

som avspeglar dessa komponenter. Vi har använt oss av bokstavskategorisering av de intervjuade. Vi har valt att använda oss av ordet hen i resultatet, då vi anser att det inte finns någon anledning att ange ett kön på intervjupersonerna, detta delvis för att vi inte såg någon genusrelaterad skillnad i svaren vi fick och även för att intervjupersonerna ska få behålla sin anonymitet i studien. I första styckena av de olika huvudrubrikerna kommer vi att delge information från de intervjuer vi gjort. Vi har därför skrivit dessa i talspråksform, för att inte förlora delar av reliabiliteten.

4.1 Definition av begreppet integration

Vi valde att inleda våra intervjuer med att ställa frågan hur de intervjuade skulle definiera ordet integration. Svaren varierade då de tolkade ordet utifrån ett personligt plan.

Intervjuperson A svarade att hen ansåg att integration är att bli en del av samhället, och att den viktigaste faktorn för att uppnå det är språket. Hen menade att språket är avgörande för hur man klarar sig.

*Intervjuperson B*s definition av ordet integration var att komma ut i samhället, bli en del av samhället och att ha en förståelse för hur det fungerar. På så sätt står de inte utanför samhället utan de skaffar sig sociala nätverk. Hen nämnde även att språket var en viktig del för att bli en del av samhället.

Intervjuperson C definierade begreppet integration genom att säga att det handlar om att fungera i det nya samhället, men samtidigt kunna behålla sina egna särdrag och sin egen kultur.

Intervjuperson D sa att de handlade om att de ska känna sig hemma och som att de är en del av samhället. Detta betyder samtidigt inte att de inte ska känna sig hemma i sitt eget hemland utan det betyder att man är en del i det hela och att man har en plats i samhället.

Intervjuperson E definierade begreppet genom att säga att de handlar om öppna armar och öppna dörrar och att acceptera och förstå varandras olikheter.

Intervjuperson F förklarade begreppet genom att säga att integration för hen var att kunna

anpassar sig till det svenska samhället och får de verktyg som behövs för att kunna göra detta och länkas in i det svenska samhället. Utifrån hens sätt att tänka var föreningsliv, intresseorganisationer och politiska ungdomsförbund en viktig faktor i detta. Genom att hitta de intressen som de unga har, så länkas de med hjälp av dessa in i samhället, och lär sig på så sätt mycket snabbare.

Det som var en röd tråd i deras svar angående vad integration var, betydelsen av att bli en del av samhället på ett eller annat sätt. Det som skiljde sig åt var på vilket sätt de skulle bli det, då intervjupersonerna A och B ansåg att språket var den viktigaste faktorn för att kunna bli en del av samhället medan intervjuperson F ansåg att föreningsliv var den enklaste vägen till att bli en del av ett samhälle.

4.1.a Integrationsarbete

Det är tydligt att personalen på det HVB-hemmet för ensamkommande flyktingbarn som vi valt att intervjua såg integrationsarbete som sin största arbetsuppgift. De arbetade med integration av dessa ungdomar genom samarbete med skola, socialtjänst, föreningsliv och olika frivilligorganisationer. De använde sig av olika sätt att slussa ut de unga i samhället genom en så kallad trestegsmodell. Trestegsmodellen innefattar olika steg i integrationsprocessen för den unga, till en början handlar det om att lyckas bo i en träningslägenhet för att sedan i det sista steget kunna bo i en egen lägenhet en mer detaljerad förklaring finns under rubriken trestegsmodellen.

Socialstyrelsen (2008) har gjort en rapport av en studie de gjort som heter *Integration i civilsamhället*. Studiens syfte var att analysera verksamheter och insatser som gjorts av frivilligorganisationer som hade som målsättning att utöka integrationen bland invandrar barn eller invandrare som är äldre än 65 år. I rapporten kan man utläsa att arbetet av ökad integration påverkas av lokalsamhällets demografi, i vilket stadium av en eventuell asylprocess de asylsökande är i och hur länge de varit i Sverige. De skriver också att asylprocessen upplevs som ett påtagligt strukturellt hinder för integration. Ungas förväntade integrationsprocess handlar ofta om anpassning samtidigt som de förväntas kunna smälta in i sammanhang där deras ursprungskultur är rådande. Det som lyfts fram som integrationsmål är oftast; förståelse, jämlikhet och att kunna ta till vara på de som klassas som det "bra" utifrån olika kulturer. I rapporten nämns också att gränser för integrationen ofta formuleras

utifrån områden som kan kopplas till kvinnosyn och att frågor kring genus centralt bland de unga invandrarna. Något som vi också kommer bemöta längre fram i uppsatsen under rubriken genus. I rapporten nämns olika föreningars roll i integrationsprocessen och detta är också något som vi kommer diskutera under rubriken samverkan kring fritid och aktiviteter (Socialstyrelsen 2008-123-10, 2008).

4.2 Skola

Samtliga sex intervjupersoner nämnde skolan som en viktig del av integrationsarbetet. Intervjuperson A berättade att de ungdomar som kommer till dem har en väldigt varierad erfarenhet av skolan. En del har gått i skolan ända fram till gymnasienivå och en del har aldrig gått i skolan eller ens sett en bok. Hen berättade att de jobbar väldigt individuellt med ungdomarna, framförallt från skolans sida eftersom de är deras jobb att se till att de fungerar i skolan. Personalen på HVB-hemmets uppgift är att hjälpa till med läxor och stötta med det man kan i hemmet. Intervjuperson B berättade att skolan introduceras väldigt tidigt från det att de unga kommit till dem, då placeras de i en nivå som passar dem. Hen berättade precis som intervjuperson A att deras erfarenhet av skolan varierar och att den därför individanpassas. Intervjuperson B berättade om en konkret händelse, där hen varit på utvecklingssamtal med en ungdom från boendet. I det fallet hade skolan anpassat matematiken till en nivå som blev användbar för ungdomen genom att matematiken handlade om termerna kring ämnet. Intervjuperson B berättade också att skolan är väldigt flexibel och kan anpassa skolgången med att varva med praktik i vissa fall. Intervjuperson D berättade att samarbetet med skolan fungerar bra, att skolans personal och personalen från HVB-hemmet har gemensamma skolmöten och att lärarna från skolan ibland deltar i personalmöte på HVB-hemmet. Hen berättade också att det för tillfället enbart är en skola de samarbetar med, då alla boende går i samma skola. Intervjupersonerna B och E berättade också att mycket av deras arbete som personal på hemmet handlar om att motivera de unga till en skolgång och att nätverket i skolan i form av kompisar utanför boendet är en stor del i att integreras i samhället. Intervjuperson C ansåg att den största delen av deras arbete med integration handlade om skolan och att skolgången skulle fungera för de unga. Även intervjuperson F ansåg att skola var en del av integrationsarbetet och att det är en stor del av deras arbete handlar om detta.

Vi finner utifrån vår empiri att det finns tydliga mönster kring att skolan är en viktig del av de ungas integrationsprocess, vilket vi kan finna stöd i utifrån det socialekologiska systemperspektivet. Enligt det socialekologiska systemperspektivet befinner sig en person i olika nivåer, mikro, meso- och exosystem och dessa påverkar varandra indirekt på olika sätt. För ett barn i skolåldern består ett mesosystem vanligtvis av hemmet, skola och fritidsmiljö. Dessa system kan vara mer eller mindre omfattande beroende på barnets sociala kompetens och nätverk. Hur kontakten mellan hemmet och skolan fungerar har alltså en betydande roll i barnets utveckling (Kelebeck & Ogden 2007 s 48-66). Således är ett välfungerande samarbetet mellan skola och HVB-hem en förutsättning för att integrationen av de ensamkommande flyktingbarnen ska fungera, vilket vi kan se att det gör i detta fall. Intervjuperson D berättade om hur hen upplevde samarbetet med skolan. Hen upplevde att det fungerade bra då man deltog i varandras möten och delade på information för att förenkla situationen för de unga.

Enligt det socialekologiska systemperspektivet är det av betydelse att de unga får samma information från sina olika system, vilket förenklas genom HVB-hemmets sätt att arbeta. Eftersom att dessa ungdomar befinner sig i olika system utifrån olika nivåer är det dessutom viktigt att utbildningsformen individanpassas. Detta kan vi genom vår studie påvisa att skolan gör då personalen upplevde ett bra samarbete med skolan. Intervjupersonerna A och B berättade att det fanns en flexibilitet från skolans sida och att skolan lägger mycket fokus på ett anpassa skolgången efter individen. På så sätt överrensstämmer arbetssättet med det socialekologiska systemperspektivet (ibid). Ett barn som söker uppehållstillstånd i Sverige har samma rätt till en skolgång som alla andra barn i samma kommun. Asylsökande barn har dock inte skolplikt utan kommunen har bara ansvar för att se till att de som vill gå i skolan får möjlighet till det, oavsett vilken skolform det gäller. Barn som inleder en utbildning innan de fyllt 18 har rätt att slutföra denna utbildning (Fälldin & Strand 2010 s 101-102). Personalen på HVB-hemmet arbetade därför med att motivera de unga till att gå i skolan och hjälpte de unga med deras skolarbete i den utsträckning de kunde. Eftersom de unga som bor på HVB-hemmet är över 16 år är det också en stor fördel att de får gå färdigt skolan i den takt de kan så länge de påbörjat utbildningen innan de fyllt 18 år.

4.3 Samverkan kring fritid och aktiviteter

Fem av sex intervjupersoner nämnde föreningsliv och fritidsintresse som en stor del i det integrationsarbete man utför på HVB- hemmet. Personalen försöker se till att ungdomarna hittar en aktivitet som passar och intresserar dem och på så sätt slussas de unga också in i nya nätverk utanför de som finns på HVB-hemmet. Intervjuperson F berättade att personalen är duktig på att fånga upp de ungas intresse och försöker leta upp föreningar och organisationer så att de får testa på något de är intresserade av. Intervjuperson A och F berättade att de använder sig av Forza. Forza är en förening som riktar in sig på att ge stöd och kraft till ensamkommande barn och ungdomar och har som syfte är att skapa ett bättre liv i Sverige för de unga (Forza 2012-12-07). Intervjupersonerna berättade också att Röda Korset var en av deras samarbetsparter kring aktiviteter. Intervjuperson B menar att en stor bit av deras arbete handlar om att hitta nya nätverk till de unga. Intervjuperson C berättar att de ungdomar som bor på HVB-hemmet har cirka 1-2 aktiviteter i veckan. På sommarloven anordnas sommarverksamheter via kommunen i tre veckors tid, då görs utflykter, studiebesök och annat som ger de unga möjlighet till att träffa nya människor. Hen berättade att personalen inte gör något särskilt för att sammanföra de boende med svenska ungdomar utan att det finns utomstående nätverksprojekt som sysslar med sådana aktiviteter, men att personalen naturligtvis uppmuntrar dem till att delta i sådana aktiviteter. Hen berättar att många av ungdomarna gärna blir sittande på HVB-hemmet, men att personalen försöker undvika detta genom att uppmuntra de unga till att delta i olika fritidsaktiviteter. Intervjuperson D berättar att det tidigare funnits gemensamma aktiviteter på boendet en gång i veckan, men att detta ändrats till att man nu istället har större aktiviteter två gånger om året. Förändringen har skett för att ungdomarna ska kunna integreras bättre, hitta egna intressen och inte bara följa med gruppen och personalen från boendet hela tiden.

En socialkontaktperson är en resurs för ensamkommande flyktingbarn. Detta är en person som barnet ska umgås med och göra trevliga saker tillsammans med. Socialtjänsten beslutar om ungdomen blir beviljad detta bistånd och det är även socialtjänsten som bekostar denna resurs. En socialkontaktperson är ofta ett bra sätt att hjälpa barnet att slussas ut i samhället (Fälldin & Strand 2010 s102-103). På detta boende är det personalen som ansvarar för dessa aktiviteter. Med hjälp av sin kontaktperson kan den unge få möjlighet att testa på olika aktiviteter som han kan ha av intresse. I mesosystemt är fritidsmiljön en viktig komponent för att kommunikation ska flyta smidigt i det sociala nätverket. Det gör också att nätverket

kan mobiliseras om de skulle uppstå eventuella kriser (Kelfebeck & Ogden 2007 s 56-57). En sådan kris illustreras i följande citat:

”Vi vet att de blev fel någon gång, när vi var på konsert, vi blev hedersgäster ´de ensamkommande flyktingbarnen´ och fick en stor applåd, då satt man där som apor i en bur, och det var inte okej, men då fick man ta en diskussion kring det och att man inte kan göra så utan att de påverkar ungdomarna, fast än att de trodde att de gjorde en fin grej”

Intervjuperson E

Som nämnt i citatet hantera personalen krisen genom att samtala kring händelsen. De såg framförallt till att jobba för att situationen inte skulle upprepas och för att ta lärdom av det som hänt. Detta hade kanske inte varit möjligt om inte kommunikationen i mesosystemet fungerat. Utifrån den generella systemteorin ses familjen som ett system och inom familjen finns olika delar som har egna subsystem och suprasystem. Suprasystem är de olika nätverk som en individ ingår i. Eftersom alla boende på HVB-hemmet har egna aktiviteter och nätverk omkring sig innebär det att det finns många suprasystem inom detta boende, som vi valt att klassificera som familjesystemet (Schjödts & Egeland 1994 s 47-50). Nätverk är till hjälp på så sätt att den ger känslomässigt stöd, information och praktisk hjälp. Har ungdomen exempelvis ett bra nätverk har ungdomen större chans att klara sig igenom olika kriser. Nätverk påverkar också ens personliga livsstil på så vis att levnadsvanor i mycket hög grad grundläggs av en persons nätverkskultur (Klefsbeck & Ogden 2007 s 81).

4.4 Trestegsmodellen

Under våra intervjuer nämndes trestegsmodellen av samtliga intervjupersoner. Vi har dock valt att återge intervjuperson C utsaga då den framstod som mest detaljerad. Vi kommer där efter att nämna de olika intervjupersonernas relation till modellen. På det HVB-hemmet där vi intervjuat personal arbetar de efter en trestegsmodell. Den innefattar olika steg och ansvarsområden som ungdomarna måste klara av själv. Vi har tolkat detta som en slags vardagsintegration eftersom de handlar om enkla saker som ändå utgör stora delar av en självständighet som krävs för att klara sig själv i samhället. Intervjuperson C berättar att trestegsmodellen är som en slags checklista där personalen stegvis checkar av vad de boende

klarar av. Hen berättar det kan handla om allt ifrån att fixa i tvättstugan själv, till att laga mat och klara av att kontakta olika myndigheter och att beställa tid hos en läkare. Hen förklarade att de har en lägenhet i samma byggnad som boendet ligger i, och att den lägenheten är som första steget i att kunna klara sig själv, även om den unge fortfarande bor kvar på HVB-hemmet. De som bor i lägenheten får handla själva, laga mat själva och helt enkelt klara sig själva samtidigt som de har tillgänglighet till personalen. Hen berättar att nästa steg efter att ungdomen flyttat in i lägenheten och klarar av detta utan problem är att flytta ut i en träningslägenhet. Intervjuperson C berättar att boendet har tillgång till två träningslägenheter som ligger inom gångavstånd från boendet. Under tiden den unge bor i träningslägenhet har personalen en slags tillsyn några gånger i veckan. Den unge har på så sätt fortfarande tillgång till hjälp från personalen när det gäller saker som kan vara svåra. Hen berättar att det sista steget är att flytta ut i en egen lägenhet, som den unge själv skriver på ett kontrakt till och som är ett andrahandskontrakt via socialtjänsten för att hyresvärden ska ha en garanti. Den unge blir då efter några månader helt utskriven från boendet när personalen sett att allt fungerar som de tänkt sig.

”Vi ska alltid ha tre asylsökande här, vi har tolv platser, det innebär att om vi har nio killar som har uppehållstillstånd och tre som är på den resan så sätter det press på oss, för vi kan inte ha nio killar med uppehållstillstånd där de inte händer något, utan där måste finnas en viss utveckling hos dem, så att man kan börja slussa ut dem. Man måste vara effektiv i de här med att hålla koll på deras individuella utveckling och är de redo att ta nästa steg och flytta”.

Intervjuperson F

Intervjuperson F menar att det ibland kan vara ett problem att det inte finns tillräckligt många lägenheter att slussa ut de unga i samtidigt som personalen har en press på sig att se till att utvecklingen fortgår där utslussningen är en del av modellen. Hen menar att det ibland leder till att de unga bara står och stampar, samtidigt som personalen har press på sig att det måste ske en utveckling hos de unga. I likhet med *Bronfenbrenners* utvecklingsekologiska tankar kring fortskridande anpassning av vår föränderliga närmiljö kan problemet som intervjuperson F nämner utgöra en svårighet för de unga att fortsätta utvecklas i rätt riktning om det inte finns praktisk möjlighet för detta att ske. Bronfenbrenner menar att utvecklingsprocesser påverkas av våra sociala relationer som finns i de olika sociala

sammanhang man befinner sig i. Han menar att de olika nivåerna (se figur 2*) påverkar varandra igenom hur samspelet mellan dem fungerar (Klefebeck & Ogden 2007 s 50-52). Vi kan därför se en tendens till att trestegsmodellen förlorar sitt syfte då den uppfattas som en press eller stressfaktor istället för att den fungerar som en hjälp till utvecklingen av de unga som den är avsedd att göra.

För att kunna särskilja ett system från dess omgivning finns så kallade gränser inom systemet. Dessa gränser kan se olika ut. Det optimala systemets gränser är tydliga med samtidigt genomträngliga (Schjödts & Egeland 1997 s 150-151). På detta sätt kan man se HVB-hemmets trestegs modell som en slags gräns som definierar vilka som ingår i systemet. Svårigheten som vi ser det är att kunna upprätthålla en tydlig gräns då den hela tiden påverkas av faktorer som exempelvis platsbrist på HVB-hemmet.

4.5 Trygghet och relationer

”Vi måste vara professionella och lära oss att skydda oss själva, ibland är de här ganska lång tid innan de får ett besked, vi har till exempel haft killar som varit här i två år och fått avslag och sen överklagat i ett och ett halvt år till, sen har de fått åka hem. De är lång tid som man hinner bygga en relation på och som man lärt känna dem, och sett att fan de fungerar ju, och sen ska man bara bryta den kontakten för att de blir avvisade och ska åka hem. De är tufft, så det är väldigt mycket att hantera i detta jobb. Ibland kryper det under skinnet på en”.

Intervjuperson F

Under samtliga intervjuer vi gjorde nämndes ordet trygghet, detta är en del av de sätt personalen arbetar på. Det fanns dock olika sätt att se på trygghet och vad det betyder för dessa ungdomar. Intervjuperson A berättade att hen ansåg att deras största och huvudsakliga uppgift som personal och dessutom den största utmaningen i jobbet var att få de unga att känna sig trygga och välkomna. Hen berättade att det är en utsatt grupp och många av dem har tragiska livsöden och att de därför gäller att förhålla sig till den historia som de unga berättar och få de att känna sig trygga i sin nya situation. Intervjuperson C berättade att det absolut viktigaste för hen var att skapa en trygghet för de unga. Hen menade att personalen

arbetade för att få de unga att känna sig så trygga som möjligt på flera olika sätt. Hen menade att det är grunden för att de unga ska klara sig och att det sedan byggs på med andra faktorer som kan hjälpa dem att hitta rätt i samhället. Intervjuperson C uttryckte också att deras roll som integrationscoacher ibland fungerar mer som en föräldraroll och ibland mer som en vägledarroll och att det därför är viktigt som personal att hålla på gränserna. Hen menade att personalen inte får blanda in privata saker i arbetet, men att de måste vara närvarande när de befinner sig på sin arbetsplats och är med de unga och visa omtanke om dem. Intervjuperson D berättade att personalen ser likadant på de, men att det kan bli så att personalen får en djupare kontakt till den unge de är kontaktperson till eftersom att den personen är den som är den huvudsakliga kontakten. Hen berättade också att det ibland kan bli så att man även kan få en sådan kontakt med någon av de man inte är kontaktperson till och att de handlar om personkemi. Hen berättade att de som en gång bott på boendet alltid är välkomna dit, även efter att den unge flyttat ut, om det skulle vara någonting den unge behöver hjälp med. Intervjuperson E berättade att personalen jobbar för att få boendet till att kännas som en hemmiljö och framförallt för att det ska kännas som en trygg plats. Hen berättade att många av de unga som bor hos dem inte vet vad trygghet innebär och därför lägger personalen mycket fokus på att de unga ska känna sig hemma. Hen berättade också att en kontaktperson försöker bygga en relation med ungdomen, för att de ska känna att de kan lita på kontaktpersonerna och att de finns där för den unge. Hen menade att de unga som bor på HVB-hemmet har sin svenska uppväxt hos dem och att detta innebär att hen som personal betyder en hel del för de unga. Hen tyckte att de ibland kunde vara problematiskt att behöva vara personal i offentliga sammanhang. Hen menade att man som personal inte behöver utmärka sig som just personal, utan hen kan lika gärna vara en kompis. Hen menade att de redan är placerade i ett fack som ensamkommande och att de inte gynnar dem att även bli utpekade som personer med personal.

Intervjuperson F berättade att allt handlar om att skapa bärande relationer. Först skapas en anknytning och sen byggs detta på så att de blir en bärande relation. Hen menade att de måste hålla sig professionella i sitt arbete och inte gå in med hjärta och känsla för djupt men att detta är en balansgång eftersom att skapa bärande relationer handlar mycket om personkemi och tillit. Detta innebär att man som personal kan skapa en djupare kontakt som gör att man tycker om varandra i slutändan. På en fråga som handlade om hur personalen hanterar situationer där en av de unga riskerar att bli utvisade eller blir utvisad svarade intervjuperson F att personalen måste skydda sig själva så att hen inte knyter an för mycket, och att hen

måste vara professionell eftersom att de unga ibland bor hos dem en lång tid innan de får ett besked. Att bryta kontakten som byggts upp när de får ett avvisande och ska åka hem ansågs hen var tufft och att det ibland går under skinnet på en. Intervjuperson B berättade att hen tyckte de var viktigt att skapa relationer och känna att de har en dialog tillsammans. Hen menade att personalen kan se de boende som klienter men ändå ha en kompisrelation.

Alla system har identitet och gränser av olika slag, det är på så sätt de kan avgränsas från andra system. Det är nämligen interaktionen inom och mellan system som håller samman öppna system. Barn och ungas identitet börjar växa fram när de upplever sig själva som en individ, vilket innebär att man har en egen vilja, egna åsikter och egna upplevelser. Gränserna som finns kring ett system bör vara ändamålsenliga men samtidigt tydliga med vad som ingår i systemet och vad som inte ingår. Ett systems identitet och gränser påverkas av vilken funktion systemet ska ha, ska systemet ha en uppfostrande funktion eller en utbildande och vilka aktiviteter som sker innanför systemet. Familjen har en annorlunda roll och ett annorlunda aktivitetsmönster än vad exempelvis skolan har. Samma individ kan tillhöra flera olika system på en och samma gång. Ett system som har markerade gränser och en tydlig identitet har ofta en mycket socialiserande effekt på sina medlemmar.

I detta fall har personalen på boendet en bred kontaktyta samtidigt som de jobbar nära in på varandra. Personalen stöttar varandra och har ett nära samarbete, detta är något som har en stark socialiserande effekt hos både personal och de som bor på hemmet. En god anpassning är när individen känner att hen passar in i sitt sociala sammanhang. En person söker sig ofta till just de sammanhang där personen känner att den har goda chanser att klara sig i och där personen kan få positiv feedback (Klefbeck & Ogden 2007 s 93-101). Osäkerheten kring att inte få uppehållstillstånd som vi kommer att diskutera i följande stycke har dock en stor inverkan på aspekter som relationer och trygghet både i gruppen och för de unga som individer. Dessa ungdomar utgör en utsatt grupp som varit med om livsomvälvande händelser och detta påverkar deras anknytningsmönster till andra människor. Det är därför viktigt att ha en öppenhet inom systemet för att det ska kunna fungera som en trygghet (Brunnberg et. al 2011 s 40-41).

4.6 Genus

Fyra av sex intervjupersoner nämnde genus under intervjuerna, detta var inledningsvis inget

ämne vi tänkt lägga fokus på men då vi bearbetat intervjumaterialet fann vi det relevantt att nämna detta som ett tema då det framkom intressanta aspekter kring integration utifrån ett genus perspektiv. HVB-hemmet i vår studie har funnits i cirka två och ett halvt års tid och de boende har under denna tid enbart bestått av killar. Det är inte så att killar är en specifik målgrupp utan det beror på andra faktorer. Intervjuperson A berättar att hen gärna hade sett en blandning av både killar och tjejer på boendet och Intervjuperson B säger att de diskuterat att de skulle ta emot tjejer, men att boendet då skulle behöva ta två åt gången för att de inte skulle bli utsatta som ensamma tjejer. Intervjuperson D förklarar att de inte vet hur det hade kunnat fungera med att ha en blandning av killar och tjejer eftersom de aldrig haft det, hen berättar att de önskat att ta emot tjejer också men att de då måste finnas tre lediga platser samtidigt för tre tjejer för att de ska kunna bo i samma lägenhet. Hen berättar också att de i personalgruppen pratat om att det kanske skulle kunna lugna ner stämningen på boendet om det fanns en variation av både tjejer och killar. Intervjuperson F säger att hen tror de är svårt att ta in enstaka tjejer på boendet där majoriteten är killar. Hen förklarade även att de i så fall skulle ha en minimigräns på tre personer, för att tjejerna skulle kunna känna sig trygga och ha en gemenskap, där de kan skydda sig från killarna. Hen menar att det i annat fall inte är lätt utifrån kulturella skillnader gällande jämställdhet och hen säger också att de har ett annorlunda kvinnotänk utifrån kultur och bakgrund vilket kunde gjort de svårt för tjejer att klara sig ensamma bland en majoritet av killar. Hen berättar att de jobbar med frågor kring kvinnoyn genom att berätta om hur det ser ut kring jämställdhet i Sverige, hur vårt land styrs och genom att berätta om vilka rättigheter en kvinna har och att de får ha förståelse och respektera detta. Hen förklarar att vissa av de ungdomarna som bor hos dem har svårt att ta emot information ifrån en kvinna, men hen menar att detta hanteras genom att de jobbar med att diskutera frågan och berätta att de unga måste respektera alla som jobbar på boendet. Hen berättar att allt handlar om att bygga en bärande relation för att få samarbetet att fungera oavsett kön.

Skulle kultur ses ur ett makroperspektiv skulle den innefatta bland annat det politiska systemet, sociala anordningar, vårt utbildningssystem och liknande. Om kulturen istället ses utifrån ett mikroperspektiv så innefattar denna nivå exempelvis seder och bruk. Utifrån de svar vi fått under intervjuerna kan vi se ett tydligt mönster i åsikterna hos personalen när det gäller ungdomarnas ursprungskultur och hur personalen uppfattar de boendes åsikter vilka de menar ibland inte innefattar samma kvinnoyn som den vi i det svenska samhället utformar som en norm. Tidigare har ungdomarna levt efter normer, bestämda eller obestämda regler

och sociala mönster som rått i deras hemländer. När ungdomarna kommer till Sverige finns det även här normer och regler som är mer eller mindre uttryckta som oftast bottnar i värderingar som råder i samhället. Dessa regelmönster kan gälla så väl stora som små saker. Personalen uttrycker att det ibland finns en annorlunda syn på jämställdhet i de länder som ungdomarna kommer ifrån detta leder till en slags kulturkrock för dem. De regler som råder ger oss ofta en känsla av trygghet och delaktighet i en gemenskap, och på så vis är det viktigt att som ny i ett land få en möjlighet att ta del av de regler och normer som finns.

Intervjuperson F nämnde att de arbetar med detta genom att upplysa ungdomarna om hur vårt samhälle ser ut och hur jämställdhet påverkar oss (Heyman 1990, s 28-38). Makrosystem kan ses som en bärare av kultur och värdesystem, det kan definieras som breda ideologiska mönster, dessa mönster kan jämföras med andra kulturer. I makrosystemet ingår bland annat politiska system, ekonomiska system och religiösa system. Vissa av dessa värden är inlärd igenom uppfostran, så är det i detta fall. Det som händer när dessa ungdomar flyr till Sverige är att de kommer till ett annat makrosystem, som påverkar dem både direkt och indirekt (Klefebeck & Ogden 2007 s 58-60).

En kulturell skillnad som de unga möter kan vara just genusrelaterad. Det kan finnas könsrelaterade förväntningar i de olika kulturer som de unga lever i parallellt. Dessa förväntningar kan kollidera med varandra vilket gör det viktigt för dessa unga att ha copingstrategier för att hantera dessa situationer. För att stödja ungdomarna och för att de ska få ett välbefinnande behövs stöd både i den inre och yttre världen, det vill säga att personalen behöver finnas till både för att lyssna på dem när det behövs och för att kunna hjälpa till att ta steg i en utvecklande riktning, vilket de enligt intervjupersonerna i personalgruppen har som mål att göra på det HVB-hem vi undersökte (Brunnberg et. al 2011 s 86-87).

4.7 I väntan på ett beslut om uppehållstillstånd

HVB-hemmet har 12 platser, av de platserna är tre så kallade transitplatser. De resterande platserna är fördelade mellan unga varav vissa har fått ett uppehållstillstånd och andra fortfarande väntar på ett beslut om sitt. Under intervjuerna framkom det att det fanns svårigheter med att ha blandade platser på detta vis.

”Men de är väldigt knivig situation och det är ingen bra blandning, så här, de är inte de ultimata, de påverkar ju, det finns kanske någon som precis fått sitt uppehållstillstånd och är själglad och så sitter då kompiserna bredvid som fick ett avslag för en vecka sen”.

Intervjuperson E

Vi frågade intervjupersonerna om de arbetade på något sätt för att förbereda de asylsökande ungdomarna som fortfarande inte fått uppehållstillstånd på att de möjligen inte skulle få stanna och på vilket sätt de i så fall gjorde detta. Intervjuperson D berättade då att kontaktpersonen pratar med den unga om hur han tänker om framtiden samtidigt som de försöker förmedla att alla erfarenheter man får med sig är av nytta. Hen sa också att de inte är någon som vet hur länge de får stanna, och ifall den unge kommer få igenom en eventuell överklagan, så personalen försöker skynda på läkarkontakter och liknande. Hen sa också att personalen jobbar på samma sätt både med de som fått uppehållstillstånd och de som inte fått det, genom att ge dem så mycket som möjligt på den tid man har. Intervjuperson C menar att personalen jobbar med alla boende på samma sätt, och att det som görs för att förbereda dem som eventuellt inte kommer få stanna är att informera dem om detta. Hen berättar också att om de skulle bli så att en ungdom får avslag på sin ansökan eller blir utvisad till sitt hemland får den unge hantera det efter bästa förmåga, och ibland får personalen ta kontakt med barn och ungdomspsykiatri i sådana ärenden.

Intervjuperson A berättar att personalen behandlar alla på samma sätt, fast personalen försöker på ett sätt dämpa de som fått sitt uppehållstillstånd så de inte dansar omkring medan andra är oroliga över sin framtid. Hen menar att allt annars funkar på samma sätt, man börjar i skolan precis som alla andra, handläggningstiden är lång, och sen finns det de som överklagar och då drar de ut på tiden ännu mer. Hen menar att de därför försöker ge de unga så mycket som möjligt under denna tid. Intervjuperson B berättade att personalen alltid utgår ifrån att alla får stanna och att personalen tänker att ju mer ungdomarna får med sig i form av copingstrategier och kunskap desto bättre och detta var även något som intervjuperson E nämnde på ett liknande sätt.

I likhet med det som personalen berättade om under intervjuerna menar författarna Birgitta Angel och Anders Hjern (2008) att den som är i samtal med utvisningshotade måste vara beredd på att ta emot mycket ångest och oro, vilket innebär att personalen inte kan investera alldeles för mycket av sina egna känslor i de unga. Angel och Hjern skriver att de som arbetar med ensamkommande flyktingbarn måste fungera som ett slags vikarierade hopp för de unga (Angel & Hjern 2008 s 280). Personalen på hemmet berättade att de försöker arbeta för att behandla alla likadant oavsett om de fått ett uppehållstillstånd eller inte, samtidigt som de försöker ge de unga så mycket som möjligt under den tid de bor på HVB-hemmet. På så sätt blir de unga som ännu inte fått ett uppehållstillstånd ändå en del av systemet eftersom många av de unga lever i ovisshet om sin framtid. Makrosystemet är det system som i detta fall avgör själva beslutet kring om de unga får uppehållstillstånd eller inte, men det påverkar den unga på alla plan och ingår i alla system enligt det socialekologiska systemperspektivet eftersom att alla delar är sammankopplade. Om den unge skulle få ett negativt besked innebär detta att de eventuellt utvisas, vilket leder till att de i bästa fall återgår till de system de ingått i innan, för om ens familj inte längre finns kvar i hemlandet innebär detta att ungdomen bildar nya system. Alla delar av den unges system har bytts ut då de kommit till Sverige, den unge har istället för en familj fått personal och andra unga som bor på HVB-hemmet till sin närmsta krets i mikrosystemet. På mesonivå förändras systemet då man ingår i en skolklass och bildar nya nätverk runt omkring sig. Personalen på HVB-hemmet berättade att personalen behandlar alla som bor där på samma sätt, vilket gör att den unge känner sig som en del av familjesystemet enligt personalen. Det kan dock finnas svårigheter i detta då någon av de unga riskerar att utvisas, det blir då återigen ett uppbrott från en trygghet som omgett en (Klefebeck & Ogden 2007 s 64-66).

Den generella systemteorin skulle se HVB-hemmet som ett socialt system som en person ingår i, vars funktion är att uppfylla de grundläggande behoven som en människa har, det vill säga föda, säkerhet och känslomässigt stöd. Det sociala systemet måste dock också uppfylla samhällets behov av en slags ordning (Engdahl & Larsson 2011 s 260). Som flykting och asylsökande utsätts och påverkas man av politiska och sociala krafter, vilket kan leda till identitets osäkerhet. Enligt Simmonds (2004) är det viktigt för dessa unga att tillhöra en grupp, och i detta fall kan detta behov uppfyllas av ett uppehållstillstånd då det blir som en slags markör för att man tillhör gruppen. Problemet för dessa barn är att den grupp de tidigare tillhört inte längre är tillgänglig och de har därför också ett starkare behov av att tillhöra en ny grupp. Problemet som personalen på boendet beskrivit gällande blandade platser av

transitplacerade, unga med uppehållstillstånd och unga utan kan förvärta situationen för de unga som inte ännu fått uppehållstillstånd då de kanske inte känner sig som en del av det innersta systemet (Brunnberg et. al 2011 s 76-80).

4.8 Transitplatser

På detta HVB-hem finns två så kallade transitplatser, detta innebär att de finns två platser som ska vara tillgängliga för ensamkommande flyktingbarn som precis anlänt till Sverige och som fortfarande inte blivit tilldelade eller placerade på ett HVB-hem. Intervjuperson A berättade att personalens sätt att arbeta med de som är där på transitplatserna inte skiljer sig åt från de som har fått uppehållstillstånd. Hen menade däremot att personalen kunde se att de har en annan status i gruppen bland de unga. Intervjuperson D berättade att personalen förbereder de som har en transitplats på att de inte ska få stanna på boendet. Hen menade att de inte jobbar lika mycket utåt med dessa ungdomar, eftersom de inte går att anmäla dem till exempel till en boxningskurs eftersom personalen inte vet hur länge de ska få stanna. Men hen berättade att om de skulle vara så att boendet ska iväg på någon aktivitet får de givetvis följa med. Men inte på de större aktiviteterna utan de lite mindre. Intervjuperson F berättade att de som är på transitplatserna kan anlända 24 timmar om dygnet, de kan stanna allt ifrån en till tre nätter. Som regel är att de sover en natt sen ska de till migrationsverket dagen efter och söka asyl, Sedan blir de via migrationsverket placerade någonstans i landet på ett asylboende som har en ledig plats. Om det är fullt på alla asylboende runt om i landet är de den kommun som den asylsökande anlände till som ska ta hand om den unga, är det Helsingborgs kommun som är ankomstkommun så är det de HVB-hem vi undersökte som får ta hand om dem. Hen berättar också att de som är på transitplatser aldrig riktigt kommer in i gruppen på samma sätt eftersom att de är där så pass kort tid. Hen menade att de ibland ändå får kontakt med de andra boende, framförallt med de som kommer ifrån samma hemland.

Det som var tydligast under intervjuerna kopplat till de unga som var transitplacerade, var att personalen jobbade på ett enhetligt sätt kring de unga som fanns på transit platserna. Det handlade om att förbereda dem på att de förmodligen inte skulle få stanna på just detta HVB-hem för att minska känslan av ännu ett uppbrott då de unga blir placerade någon annanstans. Personalen berättade också att de inte finns tid att lära känna dessa ungdomar på samma sätt. Om man ser detta ur det systemteoretiska perspektivet skulle de unga som befinner sig på transitplatserna vara ett eget subsystem, som inte har samma tillgång till det stora systemet.

Intervjuperson F berättade att de unga som är transitplacerade inte kommer in i gruppen på samma sätt, utan de håller sig oftast till sin egen grupp. Det är vanligt förekommande att det skapas olika gränser mellan subsystem. Eftersom att det finns skillnader i roller och aktiviteter mellan de olika subsystemen, det vill säga systemet familjen/boendet, subsystemet ungdomarna och dem andra subsystemet transitplatserna så är det rimligt att som transitboende inte lyckas bli en del av helheten, nackdelen med detta är att grupperingarna kan leda till samarbetsproblem, vilket kan göra det svårt att sätta upp gemensamma mål i arbetet, vilket de heller inte tycks kunna i detta fall med tanke på det som intervjuperson D berättade om att de transitplacerade inte får delta i de stora aktiviteterna (Klefbeck & Ogden 2007 s 94-95).

5. Sammanfattning och avslutande diskussion

I denna uppsats har vi valt att lägga fokus på integration av ensamkommande flyktingbarn. Integration är ett begrepp som kan ha olika innebörd, men som oftast förknippas med en delaktighet i samhällsgemenskapen (Westin 1999). Integrationspolitik innefattar olika mål kring hur vårt samhälle ska styras och utformas efter dess etniska och kulturella mångfald. Dessa mål innefattar lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter. De innefattar också en samhällsgemenskap och en utveckling av samhället som kännetecknas av ömsesidig respekt för olikheter (Socialstyrelsen 2008-123-10, 2008). För att få svar på hur personalen arbetar kring integration av ensamkommande flyktingbarn i Helsingborgs kommun kontaktade vi ett HVB-hem med denna målgrupp. Efter att ha gjort intervjuer med sex personer ur personalgruppen, alla anställda som integrationscoacher på detta boende. I detta fall visade det sig att det fanns sex olika uppfattningar om vad integration innebar, en för varje integrationscoach. I detta fall ändras således innebörden av begreppet integration efter personliga åsikter, vilket också gav sig uttryck i intervjuerna då vi undersökte hur personalen arbetade med integration av de ensamkommande flyktingbarnen. Efter att ha gjort intervjuerna och kodat vårt material fanns det en del gemensamma nämnare och ämnen kring ordet integration, bland annat skola, fritidsaktiviteter, trestegsmodellen, trygghet och relationer samt genus. Vi valde att implementera en generell systemteori samt ett socialekologiskt systemperspektiv när vi gjorde vår analys av det material vi fått fram.

Personalgruppen på HVB-hemmet arbetade på olika sätt kring integration, någon ansåg att språket var den viktigaste faktorn för att de unga skulle lyckas integreras samtidigt som en

annan ansåg att trygghet och relation skulle komma först för att de unga skulle kunna integreras i samhället. Skola var något som samtliga nämnde som en viktig del av de ungas integrationsprocess. Personalen upplevde att det fanns ett bra samarbete med skolan, de hade gemensamma möten och det fanns ett individtänk och en flexibilitet från skolans sida som personalgruppen uppskattade. Detta individtänk försökte de även behålla inom personalgruppen igenom att uppmuntra ungdomarna till att delta i olika fritidsaktiviteter som återspeglade deras personliga intresse. Fritidsaktiviteter och nätverk var nämligen något som majoriteten av personalen nämnde som en viktig del av integrationsprocessen, för att de unga skulle få tillgång till nätverk utanför HVB-hemmet. Det fanns också andra områden som personalen inkluderade i integrationsarbetet bland annat kulturella skillnader och normer. HVB-hemmet har funnits i cirka två och ett halvt år och det har hittills inte bott någon tjej där. Det hade i personalgruppen diskuterat att det kunde gynna gruppen om det kom in tjejer också men då minst tre på samma gång. Delar av personalen upplevde att det fanns en annorlunda kvinnosyn hos de unga killarna som bor på HVB-hemmet än den vi är vana vid i Sverige. Att integreras i ett samhälle innebär inte bara att kunna praktiska saker som exempelvis språk det innefattar också att ta del av samhällets normer och värderingar. För att en person ska ha möjlighet till detta behöver den personen upplysas om hur det omgivande samhället ser på jämställdhet och barnuppfostran. Om någon ska kunna informera andra om hur den svenska kulturen ser ut är det viktigt att den som ska lämna denna information själv är klar över vad som är kultur och vad som faktiskt inte är det, för att sedan kunna bidra med kunskap om detta. Att bli en del av en ny kultur betyder inte att individen ska ersätta de ungas ursprungskultur med en annan. De unga måste själva vara selektiva i vad de tar till sig av den nya kulturen för att de på ett konstruktivt sätt ska kunna bidra till sin egen identitetsprocess (Heyman 1990 s 28-32, 46-47).

Trestegsmodellen var en arbetsform som användes på boendet, som en hjälpande funktion för att slussa ut de unga i samhället. Denna modell visade sig vara något som inte riktigt fyllde sin funktion. Eftersom det fanns ett begränsat antal platser på boendet innebar det ett krav på att det fanns en utveckling hos de boende, så att de kunde slussas ut inom en rimlig tid. Enligt personalen på boendet fanns det dock bara ett begränsat antal utslussningslägenheter. På så sätt förlorar modellen sitt syfte då man hela tiden jobbar efter en utveckling hos de unga, samtidigt som denna utveckling kommer stanna upp i det sista steget eftersom det inte finns lägenheter att tillgå.

Utöver teman kring integrationsarbete fanns också ett annat område som vi var intresserade av att undersöka, nämligen hur personalen arbetar med de unga som ännu inte fått ett uppehållstillstånd och de unga som var transitplacerade på boendet. Det visade sig att personalen arbetade på olika sätt med de ovannämnda grupperna. När det gällde gruppen unga utan uppehållstillstånd arbetade personalen med dem på samma sätt som de arbetade med de som redan fått sitt uppehållstillstånd. Personalen försökte göra så lite skillnad som möjligt på dessa två grupper av unga. På så sätt blev de unga en del av familjesystemet. Dessa ungdomar har förlorat eller lämnat det familjesystem de tidigare tillhörde, vilket gör att de är i stort behov av att tillhöra en ny grupp (Brunnberg et. al 2011 s 76-80). Personalen förenklar genom sitt sätt att jobba de ungas möjligheter att få tillhöra en ny grupp. När det gällde de transitplacerade tänkte personalen dock annorlunda, där handlade det istället om att förbereda de unga på att de förmodligen inte skulle få stanna på boendet. Detta gör att de inte får samma chans att bli en del av familjesystemet och de blir istället ett slags subsystem under den tiden de bor på HVB-hemmet (Klefbeck & Ogden 2007 s 94-95). Å ena sidan kan detta vara en negativ sak för just de transitplacerade ungdomarna, som också är i behov att tryggheten som en grupp tillhörighet ger. Å andra sidan styrker detta familjesystemet då det upprätthålls gränser för vilka som blir delaktiga eller inte.

Under arbetets gång har vi lärt oss nya saker, och fått upp ögonen för problem som vi inte var medvetna om tidigare. Vi har fått ett bredare perspektiv på vad integration och integrationsarbete innebär och innefattar, vilket också var syftet med studien. Vi har inte tagit del av vad de unga själva upplever som integration och hur de upplever att de integreras i det omgivande samhället, vilket hade varit intressant att veta. På grund av begränsning och av etiska skäl valde vi att inte involvera de unga som bodde på HVB-hemmet. Istället fick vi all information utifrån ett professionsperspektiv vilket också bidrog till mycket intressant kunskap om vad man som integrationscoach egentligen arbetar med. Under intervjuerna fick vi ta del av information från alla intervjupersoner om att de inte hade några direkta direktiv från myndigheter kring hur de skulle arbeta, vilket vi antar leder till att integration är ett begrepp som man som enskild individ definierar och integrationsarbetet utformas således efter denna uppfattning.

6. Källförteckning

Angel, Birgitta & Hjern, Anders (2008). *Att möta flyktingar*. 2., [utök. och uppdaterade] uppl. Lund: Studentlitteratur

Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2., [rev.] uppl. Malmö: Liber

Brunnberg, Elinor, Borg, Rose-Marie & Fridström, Camilla (2011). *Ensamkommande barn: en forskningsöversikt*. 1. uppl. Malmö: Studentlitteratur

Engdahl, Oskar & Larsson, Bengt (2011). *Sociologiska perspektiv: grundläggande begrepp och teorier*. 2., [uppdaterade] uppl. Lund: Studentlitteratur

Fälldin, Kerstin & Strand, Görel (2010). *Ensamkommande barn och ungdomar: en praktisk handbok om flyktingbarn*. Stockholm: Natur & kultur

Heyman, Anna-Greta (1990). *Invanda kulturer och invandrarkulturer*. 3. uppl. Solna: Almqvist & Wiksell läromedel

Höijer, Catharina & Magnusson, Elisabeth (2008). *Från asylhem till eget hem: ensamkommande asylsökande barn*. Östersund: FoU-Jämt, Mittuniversitetet

Jönsson, Håkan (2010) *Sociala problem som perspektiv. En ansats för forskning och socialt arbete*. Liber.

Kadhim, Abdul M. (2000) *Svenskt kommunalt flyktingmottagande: politik och implementering*. - Umeå : Umeå universitet

Klefbeck, Johan & Ogden, Terje (2007). *Barn och nätverk: ekologiskt perspektiv på barns utveckling och nätverksterapeutiska metoder i behandlingsarbete med barn*. 2., [omarb.] uppl. Stockholm: Liber

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur

May, Tim (2001). *Samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur

Payne, Malcom (2005). *Modern social work theory*. Palgrave Macmillan.

Schéele, Eva von & Strandberg, Ingemar (2010). *Ensamkommande barns rätt: en vägledning för den gode mannen, kommunen m.fl.*. Stockholm: Norstedts juridik

Schjødt, Borrik & Egeland, Thor Aage (1994). *Från systemteori till familjeterapi*. Lund: Studentlitteratur

Westin, Charles (1999). Mångfald, integration, rasism och andra ord: ett lexikon över begrepp inom IMER- internationell migration och etiska relationer. Stockholm: Socialstyrelsen

Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur

Elektroniska resurser:

Albert Mathias, (2002) Governance and democracy in European systems: on systems theory and European integration. *Review of international studies*. 2002(28):2, s 293-309

Hessle, Marie (2009). *Ensamkommande men inte ensamma [Elektroniska resurser] : tioårsuppföljning av ensamkommande asylsökande flyktingbarns livsvillkor och erfarenheter som unga vuxna i Sverige*. Diss. Stockholm : Stockholms universitet, 2009 Tillgänglig på Internet: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-29580>

Hopkins Peter, Hill Malcom, *Child & Family Social Work*, [Volume 15, Issue 4](#), pages 399–408, November 2010, Article first published online: 26 APR 2010

Forzas hemsida <http://reachforchange.org/forza-ungdom/> (Hämtad 2012-12-07).

Migrationsverket, *Aktuellt om oktober* (elektroniskt) Tillgänglig:

<http://www.migrationsverket.se/download/18.2eaaa696139f824502880005426/Aktuellt+om+oktober+2012.pdf>

Vetenskapsrådet (2009) *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. (Elektronisk) Tillgänglig: <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> (Hämtad 2012-10-18).

Rapporter

Socialstyrelsen, *Integration i civilsamhället- Unga och äldre i blickfånget*

Artikelnr 2008-123-10

Publicerad www.socialstyrelsen.se, april 2008 (Hämtad 2012-12-04).

Ett gemensamt ansvar för ensamkommande barn och ungdomar (2011) Stockholm:

Migrationsverket

Intervjuguide

Bakgrundsfrågor:

Hur länge har du arbetat här?

Vad innefattar din anställning?

Vad har du för utbildning?

Har du tidigare erfarenheter från andra arbeten inom detta området?

Arbetsplatsfrågor:

Hur ser er arbetsplats ut?

Hur många platser finns här?

Har ni någon speciell målgrupp?

Hur blir man placerad hos er?

Frågor kring integration:

Vad anser du är er huvudsakliga uppgift i arbetet med ensamkommande flyktingbarn?

Vad anser du är den största utmaningen med att jobba med dessa barn?

Hur definierar du begreppet integration?

Hur prioriteras integrering i jobbet med dessa barn? (Lägger man stor eller liten vikt av detta arbete)

Hur använder du dig av detta perspektiv i ditt arbete med ensamkommande flyktingbarn?

Finns det olika prioriterings sätt för hur man arbetar kring integrering från barn till barn?

Får ni några direktions från andra myndigheter kring hur ni ska arbeta med integration eller hur fastställs detta?

Hur arbetar ni med att förbereda barn på att de möjligtvis inte kommer få stanna i Sverige?

Hur arbetar ni med att förbereda barnen på att de möjligtvis ska få stanna i Sverige?